

Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»
Інститут педагогіки НАПН України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Державна науково-педагогічна бібліотека імені В.О.Сухомлинського
Телавський державний університет імені Я. Гогебашвілі (Грузія)
Державна вища професійна школа у м. Хелм (Польща)

ПОЧАТКОВА ОСВІТА: ІСТОРІЯ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої Дню початкової освіти

20 – 21 жовтня 2016 року

Ніжин

ЗМІСТ

Андрусенко І.В. Навчальна діяльність молодших школярів як засіб формування екологічних умінь.....	6
Авраменко А.М. Бесіда як метод навчання на уроках у початкових класах.....	7
Ашпук А.М. Наступність і перспективність з навчання дітей рідної мови в ДНЗ та початковій школі.....	9
Билоусова Н.В. Здоров'язберігаючі технології в початковій школі.....	11
Бойко О.Г. Критерії, показники та рівні готовності студентів до формування в учнів початкової школи математичних понять.....	12
Бондар І.В. Індивідуальний підхід до дітей молодшого шкільного віку.....	14
Бондаренко Г.Л. Змістове забезпечення підготовки вчителя до мовленнєво-риторичної діяльності в США та Європі.....	16
Бондаренко Г.Г. Методика використання групових форм роботи на уроках в об'єднаних класах інтегрованої початкової школи.....	18
Брусник С.А., Бочарнікова Н.Г. Пошук шляхів до цілісного благополуччя учнів початкової школи: погляд через роки.....	21
Бріцкан Т.Г. Диференційоване навчання молодших школярів на уроках природознавства.....	23
Винницька Н.В. Змістове забезпечення підготовки педагогів шкіл-інтернатів до виховання милосердя в учнів молодшого шкільного віку.....	25
Висовець А.С. Інтерактивні технології навчання молодших школярів.....	27
Воропай В.О. Роль взаємодії сім'ї та школи у вихованні молодшого школяра.....	28
Гавриленко Т.Л. До питання про зовнішню покласну диференціацію у початковій школі в Україні (70-ті – 90-ті рр. ХХ ст.).....	30
Гавліцька А.В. Деструктивність у розвитку емоційно-вольової сфери як маркер психологічних проблем особистості молодшого школяра.....	32
Гетьман Т.О. Психолого-педагогічні засади розвитку фізичного здоров'я молодших школярів.....	34
Глед І.В. Особливості діагностування готовності 6-7 річних дітей до навчання в школі.....	36
Гордієнко Т.В. Суспільствознавство в початковій школі: історичний огляд.....	38
Гранкіна І.М., Мамон Л.А., Хорольська Н.І. Формування інтелектуальної мобільності учнів початкової школи засобами міжпредметних stem-інтегрованих заурень.....	39
Демченко Н.М. Проблеми вдосконалення професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи у ВНЗ.....	41
Дешко О.О., Колесник Д.В. Проблема підручників за новими програмами початкової школи.....	43
Горюх А.М. Проблема морального виховання в історії педагогічної думки.....	45
Гротько С.В., Орел О.В. Шлях у світ природи.....	47
Губовик Т.М., Кропота М.М. Інноваційні підходи до використання дидактичних ігор на уроках математики у початковій школі.....	49
Губровська Л.О. Система дидактичних ігор як засіб ефективності навчально-виховного процесу у сучасній початковій школі.....	50
Губровський В.Л. Позакласна робота з математики у початковій школі: теоретичний аспект.....	52
Сфименко А.А. Реалізація принципу наочності в навчанні молодшого школяра.....	54
Тамітна О. Л. Проблема професійної адаптації вчителя початкової школи в Україні в історичному контексті.....	56
Тарудія О.М. Моніторингові дослідження професійної діяльності вчителя початкової школи.....	58
Теленько О. М. Дослідницько-проектна діяльність в початковій школі як засіб формування життєвої компетентності учня.....	59

Гійчук Л.В. Використання арт-терапії як інноваційного засобу особистісно орієнтованого виховання дітей в умовах початкової школи.....	61
Едвиненко Н.М. Система позакласної виховної роботи з дітьми молодшого шкільного віку у сучасному позашкільному закладі.....	63
Квітківська І.В. Педагогічні інновації в початковій освіті.....	65
Клишченко Н.С. Змістове забезпечення формування комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи під час педагогічної практики.....	67
Козук П.В. Про один із підходів до вдосконалення професійної підготовки майбутніх педагогів.....	69
Клиш М.О., Адамова А.А. Новий держстандарт початкової освіти.....	71
Коваленко С. І. Педагогічна інноватика як історико-педагогічний процес.....	73
Ковтошок Ю.П. Формування морально-етичних цінностей молодших школярів засобами українського народознавства.....	75
Козачок Я.В. Гендерні аспекти виховання молодших школярів.....	76
Ківилюк А.І. Деякі аспекти теоретико-методологічної підготовки соціальних працівників до проведення наукових досліджень.....	77
Ківилюк Д.І. Соціально-педагогічний аспект діяльності дитячих оздоровчих таборів.....	80
Ківилюк О.А. Забезпечення наступності у попередженні агресивної поведінки дітей старшого дошкільного – молодшого шкільного віку.....	82
Кочерга О.М. Актуальні проблеми підготовки вчителя початкової школи до роботи з обдарованими учнями.....	84
Крицька К.С. Використання наочних методів на уроках інформатики в початковій школі.....	87
Кричківська Т.Д. Соціально-психологічні чинники дезадаптивної поведінки молодших школярів.....	89
Крук О.С., Іваниш М.М. Проблеми оцінювання в початковій школі за новою концепцією.....	91
Лавренова М.В. Підготовка майбутніх учителів до використання здоров'язбережувальних технологій на уроках української мови та літературного читання.....	92
Лалак Н.В. Формування народного світогляду молодших школярів на уроках "Я у світі".....	94
Матвієнко С.І. Забезпечення засад передшкільної освіти у змісті професійної підготовки майбутніх вихователів.....	96
Мешкова А.В. Роль засобів наочності у процесі навчання молодших учнів.....	98
Мочал Т.М. Діяльнісний вимір впровадження пропедевтичного курсу "інформатика" в початковій школі.....	99
Мусянко М.В. Педагогічна спадщина В.О.Сухомлинського – основа формування творчої особистості молодшого школяра.....	101
Нечипоренко К.П. Формування інтелектуально-творчих умінь учнів у початкових школах радянської України (друга половина XX століття).....	103
Новгородська Ю.Г. Формування інформаційної культури майбутнього вчителя початкових класів.....	104
Овсяннікова О.С. Мовленнєва культура вчителя.....	106
Олабіна І.В., Долгоруک О.П. Шкільні неспішності дітей початкової школи.....	108
Олійр М.П. Навчально-методичне забезпечення процесу формування комунікативної компетентності майбутніх учителів початкових класів.....	109
Онопрісько О.В. Сучасні підходи до організації контролю й оцінювання навчальних досягнень молодших школярів.....	111
Падун Н.О. Інтегроване навчання в початковій школі.....	114
Пенькова С.Д., Якименко Н.С. Організація навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів на інтерактивних уроках математики.....	115
Порядченко Л.А. Інноваційні підходи до формування навичок зв'язного описового мовлення учнів початкової школи.....	117

Пішоцька Л.М. Реалізація змісту трудового виховання в дні як умова підготовки дітей до навчання у школі.....	119
Пішоцький О.П. Формування інтелектуального потенціалу особистості в студентському віці як умова професійної підготовки майбутніх фахівців гуманітарного профілю.....	122
Петрик І.С. Формування почуття відповідальності в молодших школярів.....	124
Петрик М.І. Формування у молодших школярів дбайливого ставлення до природи в позакласній виховній роботі.....	125
Петрович О.В. Розвиток творчих здібностей молодших школярів.....	126
Поптерева С.М., Мазур Л.О. Розвиток початкової ланки української освіти: від "школи радості" до деградації.....	128
Романенко Л.В. Формування математичних понять в учнів початкової школи.....	130
Романенко К.А. Змістово-технологічне забезпечення спостережень учнів початкової школи на уроках природознавства.....	132
Самаріна С.І. Формування дисциплінованої поведінки молодших школярів: пошук ефективних методів і прийомів.....	133
Самойленко О.В., Філоненко О.С. Роль інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці майбутнього вчителя початкових класів.....	134
Сергієнко Н.М. Формування лідерської позиції у молодших школярів у позаурочній діяльності.....	138
Шельнікова Н.О. Тренінг як засіб ефективної співпраці вчителя початкової школи з батьками.....	139
Спісаренко М.С. Роль взаємодії сім'ї та школи у вихованні молодшого школяра.....	141
Тонконог І.В. Ідеї педагогічної майстерності учителя початкової школи в педагогічній спадщині М.С.Тригоревського.....	143
Удовичко І.О. Місце і роль дидактичних ігор в активізації навчання учнів молодшої школи.....	144
Фенчак Л.М. Проектувальні уміння майбутніх фахівців початкової освіти важливий складник їх організаційно-управлінської компетентності.....	146
Хамниць А.О. Формування еколого-економічних цінностей в учнів початкової школи у контексті реформування освіти.....	148
Холоденко І.В., Сиплива К.С., Подобна Н.В. Взаємодія вчителя і батьків учнів початкової школи у вихованні.....	150
Цирик І.С. Індивідуальний підхід до дітей молодшого шкільного віку.....	151
Chovriy Sofiya. Training teachers for transcarpathian schools (second half of XIX – at the beginning of XX century).....	152
Шевчук М.О. Емпатійне сприймання художнього образу музичного твору молодшими школярами.....	155
Шкарбан Л.В. Зміст підготовки вчителя початкової школи до роботи з ліворукими дітьми.....	157
Ірменко Н.Г., Лисиця О.А., Кікіна Л.В., Петренко Л.Б., Дідик О.В. Ефективність використання акмеологічної складової позашкільної освіти у розвитку творчої обдарованості молодшого школяра.....	159
Ірменко І.І. Статеве виховання дітей молодшого шкільного віку.....	161

Зарудня О.М.

викладач кафедри української мови

Київського університету імені Бориса Грінченка

МОНІТОРИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Розвиток вітчизняної школи у сучасних соціально-економічних умовах відбувається шляхом відходу від енциклопедичних засад формування змісту освіти. Енциклопедичний підхід, що традиційно домінував у вітчизняній педагогіці, приводив до переобтяження шкільних дисциплін фактичним матеріалом, недостатньої сформованості у випускників шкіл практичних умінь, що визначають готовність молоді особистості до реального життя в суспільстві. На етапі початкової школи не завжди закладаються засади необхідних у сучасному світі життєвих навичок навчання протягом життя, застосування новітніх технологій, вміння жити в суспільстві.

На відміну від традиційного підходу в початковій школі, Державний стандарт (2011) акцентує увагу на актуальності практичної спрямованості знань, умінь і навичок молодших школярів, враховує важливість набуття учнями необхідних компетентностей [1]. У цьому контексті основним засобом отримання інформації щодо реалізації положень Державного стандарту з урахуванням рівня фахової підготовки, професійної діяльності вчителя початкової школи, достатньої сформованості практичних умінь і навичок в учнів, є моніторинг.

В Україні проведення моніторингу якості початкової освіти поступово набуває організаційного, фінансового та наукового забезпечення. Зокрема, набуто досвід участі вчителів і учнів початкової школи у різних видах моніторингу, що здійснювався як складова з виконання постанови Кабінету Міністрів України "Про деякі питання запровадження зовнішнього оцінювання та моніторингу якості освіти" (2009) [2]. У 2010 році Міністерство науки і освіти України організувало участь випускників початкової школи у міжнародній програмі оцінювання освітніх досягнень учнів у сфері читання та розуміння тексту (PIRLS). Водночас процес запровадження моніторингових досліджень професійної діяльності вчителя

початкової школи в межах держави і окремих навчальних закладів ще не набув системного рівня, об'єкти і процедури оцінювання якості початкової освіти визначаються локально і створюються, як правило, лише навчальних досягнень учнів, що є недостатнім для оцінювання якості освіти загалом. Відсутня достатньо надійна й повна інформація як щодо характеристик окремих складових якості початкової освіти, так і матеріалу щодо цілісного уявлення про її якість в державі, регіонах, в окремих школах. Це зумовлено різними обставинами, а саме: повизною та складністю проблеми, невизначеністю на державному рівні, сутності поняття "якість освіти" і в якому обсязі потрібно її контролювати й вимірювати (крім знань, умінь і навичок), неформованістю базових критеріальних процедур, доступних для мовного використання (наприклад, для внутрішньошкільного моніторингу), неготовністю вчителів і методистів до його проведення.

Моніторингові дослідження професійної діяльності вчителя початкової школи опосередковано та безпосередньо впливають на якість освіти. Опосередкований вплив полягає в тому, що моніторинг забезпечує управління інформацією, необхідною для прийняття рішень, а безпосередній вплив мають ці рішення. Безпосередній вплив здійснюють також самі процедури моніторингу. Так, наприклад, якщо учнями систематично проводиться оцінка організації навчально-виховного процесу, діяльності вчителів, то сам факт проведення моніторингу має управлінський вплив. Педагоги починають корегувати свою діяльність відповідно до критеріїв, за якими вони оцінюються.

Відтак, подальше проведення моніторингового дослідження сприятиме підвищенню рівня професійної діяльності вчителя початкової школи і, відповідно, ефективності навчально-виховного процесу загалом, що дозволить виробити науковий підхід до організації практичної діяльності кожного вчителя.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт початкової загальної освіти // Початкова школа. – 2011. – № 18(594). – 43 с.
2. Про деякі питання запровадження зовнішнього оцінювання та моніторингу якості освіти: Постанова КМУ № 1319 від 08.12.2009 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1095-2004-%D0%BF>
3. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року : Указ Президента України : від 25.06.2013 р., № 344/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>